Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Statv Regvlarivm. Titvlvs XVI.

Alexander IV. Fratribus praedicatoribus & minoribus.

NOn solùm *a*: & infra. Licet zelum animarum habentes eas lucrari Domino solicitè cupiatis, quia tamen decet & expedit, ut conscientiæ puritati non defit iudicandi ratio, ne unde spiritualis profectus quæritur, salutis dispendium subsequatur : vobis de fratrum nostrorum consilio in virtute obedientiæ, & sub pœna excommunicationis auctoritate præsentium districtius inhibemus, ne ante annum probationis elapsum (qui potissimùm in subsidium fragilitatis humanæ regulariter est institutus) quenquam ad professionem vestri ordinis, seu renunciationem in seculo faciendam recipere, nec instituatur intra huiusmodi annum aliquatenus impediat, quò minùs intra ipsum ad aliam religionem, quàm maluerit, transeat : vel (nisi major tamen quatuordecim annis existens, professus sit tacitè, vel expressè : aut evidenter constet illum vitam voluisse mutare : quod tamen non præsumitur, nisi clara probatione, vel competentibus indiciis ostendatur) omninò ad seculum redeat, sicut de sua voluntate processerit, præsumatis. Quòd si forte contra hanc nostram prohibitionem (quenquam recipere præsumpseritis, decernimus eum (qui sic receptus fuerit) nullatenus vestro esse ordini alligatum, vosque à receptione quorumlibet ad professionem eiusdem ordinis fore ipso facto suspensos, & insuper pœnæ subiiciendos, quæ fratribus ipsius ordinis pro culpis infligi gravioribus consuevit.

CAP. III.

Decretalis, non solùm extenditur ad omnes mendicantes : sic a-
liorum professio expressa religionis, eius sit : tacita autem generaliter
eligit intra annum. h.d. secundùm Zen.

Bonifacius VIII.

COnstitutionem *b* Innocentianam, quæ prohibet conventuum professionem recipi ante annum probationis elapsam, piæ memoriæ Alexand. Papa IV. prædecessor noster ad fratrum prædicatorum & minorum ordines duntaxat declaravit extendi. Vnde nos pari similitudine rationis inducti, declarationem eandem ad aliorum mendicantium ordines prorogamus. In aliis autem religionis professio expressè vel tacitè fieri potest sicut intra annum. Sed expressè emissa (etiam seculari habitu non mutato) illi religioni *c* præcisè obligat, quam profitens eo est professus. Tacitè verò facta intra probationis annum per susceptionem habitus (qui probantibus tantùm datur) non illi specialiter, cuius habitus est susceptus, *b* d generaliter religioni alicui recipienti obligat, si ætatis aptæ sit : si sciens & voluntarius triduo perseveret.

CAP. IV.

Beneficium ingredientis religionem intra annum probationis (ex-
cepto in his expressis) non est alteri conferendum : interim ta-
men conferri per alium beneficio deservire, assignata eidem substitu-
tionis portione, unde vivere possit. h.d. Ioan. de Fan.

Idem Parisiensi capitulo.

BEneficium *d* illius, qui religionem ingreditur, non intra probationis annum alicui conferendum : sive si is ipsius recedat assensus *e*, aut constet, quòd eum voluerit absolutè mutare, vel professionem expressè seu fecerit, seu scienter habitum receperit professorum. Sed interim eidem beneficio per alium deserviri debet, assignata sibi congrua de ipsius proventib. portione.

CAP. V.

Secundum votum solenne religionis, derogat priori simplici. h.d.
Ioan. de Fan.

Idem.

QVi *a* post votum à se de certa religione intranda emissum, religionem aliam etiam laxiorem ingreditur & profitetur in ipsa, potest (voto non obstante priori, cui tanquam simplici, per secundum solenne noscitur derogatum) manere licitè in eadem. Pro voto tamen non completo, erit eidem pœnitentia imponenda.

CAP. VI.

Vacante monasterio conventus novum recipit Monachum, sí
communiter ad Abbatem, & eos spectat : si ad Abbatem solùm,
secus. h.d. Dominicus.

Idem.

SIad solum Abbatem pertineat creatio Monachorum, eo defuncto nequibit novus Monachus à conventu creari. Aliàs poterit, si eorum creatio spectat insimul ad utrunque.

DE VOTO ET VOTI REdemptione.

TITVLVS XV.
CAP. I.

Votum solenne atum per susceptionem sacri ordinis, vel per pro-
fessionem factam alicui de religionibus per sedem Apostolicam ap-
probatis, dirimit matrimonium : post contractum : aliàs solùm im-
pedit, & non dirimit. h.d. secundùm Zen.

Bonifacius VIII. Biterren. Episcopo.

QVod *b* votum debeat dici solenne, ac ad dirimendum matrimonium efficax, nos consulere voluisti. Nos igitur attendentes, quòd voti solennitas ex sola constitutione ecclesiæ est inventa : matrimonii verò vinculum ab ipso ecclesiæ capite rerum omnium conditore, ipsum in paradiso, & in statu innocentiæ instituente, unionem & indissolubilitatem acceperat : Præsentis declarandû duximus oraculo sanctionis, illud, solum votum debere dici solenne, quantum ad post contractum matrimonium dirimendum, quod solennizatum fuerit, per susceptionem sacri ordinis. Aut per professionem expressam vel tacitam factam alicui, de religionibus per sedem Apostolicam approbatis. Reliqua verò vota, etsi quandoque matrimonium impediant contrahendum, & quantò manifestiùs sunt emissa, tantò propter plurium scandalum, & exemplum durior pœnitentia transgressoribus debeatur : non tamen rescindere possunt matrimonia post contracta.

DE STATV REGVLARIVM.

TITVLVS XVI.
CAP. I.

Moniales tacitè vel expressè professæ, clausuras monasterii exire
non possunt, nec aliis ad illas intrare : nisi causa legitima & superio-
ris licentia interveniat. h.d.

Bonifacius VIII.

PEriculoso *b* & *c* detestabili quarundam monialium statui (quæ honestatis laxatis habenis, & monachali modestia sexusque verecundia impudenter abiectis, extra sua monasteria, nonnunquam

---

a Vid. B.Thom. 2. 2.q.88. art.9. & q.189. art.4. & 5.   b Vid. B.Thom. & ibidem Caietanum 2. 2.qu. 88. art.9.   c Innui. quòd moniales corrumpuntur : & an talibus ac iis, qui publicè volunt, sit dandum corpus Christi? gl. 1. de filiis 27. qu.1. vid. doc. in l. si quis non dicam rapere. C. de Episc. & cler. Font.

per habitacula secularium personarum discurrunt, & frequenter intra eadem monasteria personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea devoverunt, gravem *a* offensam, religionis opprobrium, & scandalum plurimorum) providere salubriter cupientes, præsenti constitutione perpetuò irrefragabiliter valitura, sancimus, universas & singulas moniales præsentes, atque futuras cujuscunque religionis sint vel ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cætero permanere clausura: ita, quòd nulli earum religionem tacite vel expresse professæ, sit vel esse valeat quacunque ratione vel causa (nisi fortè tanto & tali morbo evidenter earum aliquam laborare constaret, quòd non posset cum aliis absque gravi periculo seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: nullíque aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis & manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus, vel accessus pateat ad easdem: ut sic à publicis & mundanis conspectibus separatæ, omninò servire Deo valeant liberius, & (lasciviendi opportunitate sublata) eidem corda sua & corpora in omni sanctimonia diligentius custodire.

In monasterio non mendicantium, tot sorores debent recipi, quot poterunt sine penuria sustentari, & ultra non valet receptio, hoc dicit. Dominicus.

Sanè, ut hoc salutare statutum commodius valeat observari, districtius inhibemus, ne in monasteriis ordinum non mendicantium aliquæ recipiantur de cætero in sorores, nisi quot poterunt, de ipsorum monasteriorum bonis sive proventibus absq; penuria sustentari: si secus actum fuerit, irritum decernentes.

Abbatissa Principibus secularibus, ad fidelitatis sacramentum præstandum adstricta, si non possint per procuratorem jurare, personaliter exeundo monasterium jurabunt, absque dilatione ad monasterium reditura. Domin.

Verùm quando Abbatissa vel priorissa, cujusvis monasterii pro seudo, quod monasterium ipsum tenet ab aliquo Principe, seu domino temporali, sibi debebit homagium, vel fidelitatis sacramentum præstare (nisi quòd per procuratorem illud præstet possit efficere apud eum) de monasterio cum honesta & decenti societate exire poterit eo casu licenter, homagio facto, quàm primumcommodè poterit, seu fidelitatis præstito sacramento ad ipsum monasterium à vestigio reversura: sic quòd in fraudem residentiæ, sive moræ claustralis, nihil fiat omninò.

Compelluntur domini temporales, per censuram ecclesiasticam, ut in suis curiis admittant Abbatissas per procuratores litigare. Ecclesiastici verò in temporalibus & spiritualibus earum procuratores admittere debent. Domin.

Porrò, ne moniales causam, seu occasionem habeant evagandi, Principes seculares, ac alios dominos temporales rogamus, requirimus & obsecramus *b* per viscera misericordiæ Iesu Christi, eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadentes, quòd Abbatissas ipsas, & priorissas, ac moniales quascunque, monasteriorum suorum curam, administrationem, negotiáve gerentes, quibuscunque nominibus censeantur, per procuratores in suis tribunalibus seu curiis litigare permittant: ne pro constituendis procuratoribus (qui adornati in aliquibus partibus nuncupantur) seu aliis hujusmodi, easdem oporteat evagari. Si qui verò contra præsumpserint, exhortationi hujusmodi rationabili, atque sanctæ obtemperare nolentes, cùm sit juri contrarium, quòd

mulieres (præsertim religiosæ) per seipsas litigare cogantur, & à via deviet honestatis, & periculo animarum inducat, ad hoc per suos ordinarios ecclesiastica censura compellantur. Episcopi autem, & aliis prælatis superioribus & inferioribus quibuslibet injungimus, quòd & ipsi causas seu negotia, quæ ipsæ moniales habebunt agere coram ipsis, aut in curiis eorundem, sive sint homagia, fidelitatis sacramenta, seu vel quicquid aliud, ipsa per procuratores earum tractari faciant & tractari.

Ordinariis locorum, in subjectis monasteriis propria, incæteris Apostolica auctoritate clausuram procurare debent: nec ob propter hoc in aliis casibus jurisdictio in exemptos eis attribuitur, hoc est. Dominicus.

Et quoniam parum esset condere jura, nisi essent executioni debitæ demandarent, Patriarchis, primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis universis districtè in virtute sanctæ obedientiæ, seu obtestatione divini nominis & interminatione maledictionis æternæ, præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in civitate & diœcesi propria, in monasteriis monialium sibi ordinaria jure subjectis, sua; in iis verò, quæ ad Romanum immediatè spectant ecclesiam sedis Apostolicæ indicenda: Abbates verò & alii, tam exempti, quàm non exempti prælati ecclesiarum, monasteriorum & ordinum earumcunque in monasteriis hujusmodi sibi subjectis, de clausura convenienti, ubi non est ipsorum monasteriorum expensis & fidelium eleemosynis, quas ad hoc proinde diligentius facienda, & de ipsis monialibus inducendis, quàm primùm commodè poterunt, providere procurent, si divinæ, ac nostræ indignationis voluerint acrimoniam evitare: contradictores atq; rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis. Per hoc autem in monasteriis exemptis ordinariis locorum, quoad alia nullam sibi credant jurisdictionem vel potestatem aliquatenus attributam.

DE RELIGIOSIS DOMIBVS.

TITVLVS XVII.

CAP. I.

Non licet novum ordinem vel religionem, aut habitum nova religioni creare & assumere. Et revocati sunt ordines mendicantium per Papam non approbati, creati post Concil. Dominicum.

Gregorius X. In Concilio generali Lugdunen.

Religionum diversitatem nimiam (ne confidenem induceret) generale Concilium *c* condita prohibitione vetavit *c*. Sed quia non solum importuna petentium inhiatio illarum postmodum multiplicationem extorsit, verumetiam aliquorum præsumptuosa temeritas diversorum ordinum, præcipuè mendicantium (quorum nondum approbationem assumere principium) effrenatam quasi multitudinem adinvenit: repetita constitutione districtius inhibemus, ne aliquis de cætero novum ordinem aut religionem adinveniat, vel habitum novæ religionis assumat. Cunctas verò affatim religiones & ordines mendicantes post dictum concilium adinventos, qui nullam confirmationem sedis Apostolicæ meruerunt, perpetuæ prohibitioni subjicimus, & quatenus processerant *e*, revocamus.

a Aliter autem hîc legitur gravamen, offensam & religionis. *b* Not. dom. & Phil. quòd verba rogativa in materia præcepti stant præceptivè. gloss. 11. quæst. 3. c. rogo. not. in l. age. c. de transf. de quo vide Tiraquell. tract. de pœnis temperandis aut remittend. causa 24.

a Vid. gloss. 11. q. 3. c. rogo. not. an Lege. C. de transf. *b* Innocent. Later. sub Innocent. III. cap. 13. *c* al. vetuit. *c* In textu ut plurimum legitur sic: cunctos affatim religiones & ordines, &c. quidam manuscripto habet ita: cunctos affatim religiosos & ordines mendicantium. *e* al. proæsserunt.